

Internationale juridische standaarden

This work is licensed
under a

**ARTIP: Awareness Raising and Training Measures
for the Istanbul Protocol in Europe**

www.istanbulprotocol.info

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de relevante internationale wetgeving met betrekking tot foltering en mishandeling, en de verplichtingen die daaruit voortvloeien, besproken. Specifieke VN, regionale of nationale instellingen belast met het opvolgen van folteringspraktijken zullen ook worden besproken.

Internationale juridische standaarden

A. INTERNATIONAAL HUMANITAIR RECHT

A. Internationaal humanitair recht

De vier **Verdragen van Genève** van 1949 en hun Aanvullende Protocols vormen de kern van internationaal humanitair recht, ook wel “oorlogsrecht” genoemd.

Ze verlenen bescherming aan personen die geen deel uitmaken van een conflict, zoals burgers, gewonde soldaten en krijgsgevangenen.

A. Internationaal humanitair recht

De vier Verdragen verbieden foltering, en hun gedeeld artikel 3 dat dezelfde regels toepast op nationale conflicten, verbiedt evenzeer foltering:

Er wordt benadrukt dat: *“...zijn en blijven ten allen tijde en overal ten aanzien bovengenoemde personen verboden: (a) aanslag op het leven en lichamelijke geweldpleging, in het bijzonder het doden op welke wijze ook, verminking, wrede behandeling en marteling; (b) het nemen van gijzelaars; (c) aanranding van de persoonlijke waardigheid, in het bijzonder vernederende en ontterende behandeling.”*

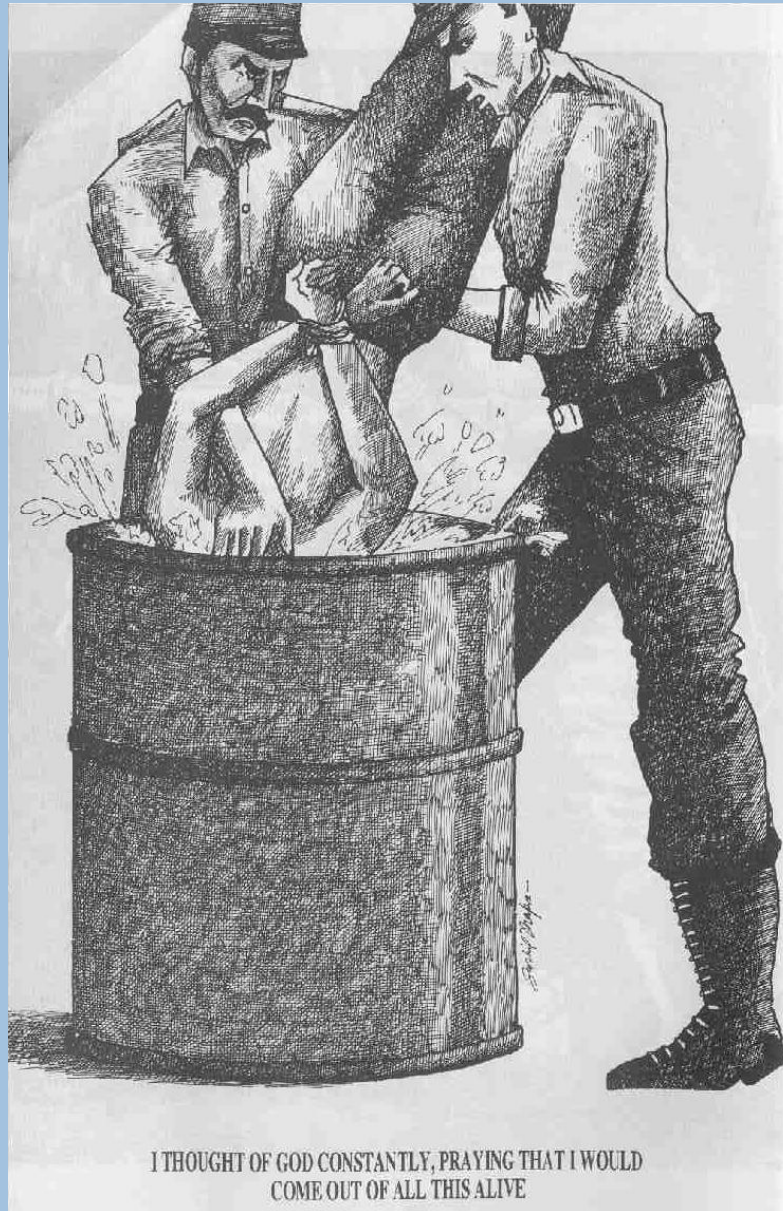
Internationale juridische standaarden
B. DE VERENIGDE NATIES

B. Verenigde Naties

De bindende internationale verdragen van de VN met betrekking tot het verbod op en de preventie van foltering en mishandeling:

- Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, art. 5: *“niemand zal onderworpen worden aan foltering”*
- Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (ICCPR) Art.7: *“niemand zal onderworpen worden aan foltering”*
- Verdrag tegen Foltering: het belangrijkste bindende VN verdrag dat zich specifiek richt op het verbod van foltering

I THOUGHT OF GOD CONSTANTLY, PRAYING THAT I WOULD
COME OUT OF ALL THIS ALIVE

B. Verenigde Naties

- In het Facultatief Protocol bij het Verdrag tegen Foltering worden opvolgingsmechanismen en preventieve maatregelen in het leven geroepen
  - Subcomité ter Preventie van Foltering
  - Nationale Preventiemechanismen
- Verdrag van de Rechten van het Kind, Art. 37: *“Geen enkel kind zal onderworpen worden aan foltering”*
- Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap, Art. 15: *“voorkomen dat personen met een handicap worden onderworpen aan folteringen”*

B. Verenigde Naties

- Verdrag inzake de Uitbanning van alle vormen van Discriminatie van Vrouwen
- Regionale instrumenten:
  - Europees Verdrag van de Rechten van de Mens
  - Afrikaans Handvest inzake de Rechten van de Mens en de Volkeren
  - Amerikaanse Verdrag voor Mensenrechten

C. Zacht recht

Deze documenten zijn niet juridisch bindend maar ze geven trends tussen staten aan. Hun impact mag niet onderschat worden aangezien ze vaak referentiepunten vormen.

C. Zacht recht

Standaard Minimumregels voor de Behandeling van Gevangenen

Verklaring inzake de Bescherming van alle Personen die worden onderworpen aan Foltering en andere Wrede, Onmenselijke of Onterende Behandeling

Gedragscode voor Wetshandhavers

Grondbeginselen inzake het Gebruik van Geweld en Vuurwapens door Wetshandhavers

Principes van de Medische Ethiek

Pakket van Grondbeginselen voor de Bescherming van Alle Personen Onder Enige Vorm van Detentie of Gevangenschap

C. Zacht Recht

Grondbeginselen voor de Behandeling van Gevangenen

Basisbeginselen en –Richtsnoeren inzake het recht van voorzieningen en schadevergoeding voor Slachtoffers van Grote Schendingen van de Mensenrechten en Schendingen van Internationaal Humanitair Recht

Europese Gevangenisregels

VN Regels voor de Behandeling van Vrouwelijke Gevangenen en Andere Maatregelen voor Vrouwelijke Daders (Regels van Bangkok)

Richtlijnen voor de Rol van Aanklagers

1. Juridische verplichtingen om foltering en mishandeling te voorkomen

Staten zijn gebonden aan bepaalde verplichtingen met betrekking tot foltering en mishandeling, zoals:

Efficiënte juridische, administratieve, gerechtelijke of andere maatregelen aannemen om dergelijke handelingen te voorkomen

Verbod op terugsturen van personen naar hun land van herkomst

Foltering criminaliseren

Snel en onafhankelijk gevallen van foltering onderzoeken

Wetshandhavers en medisch personeel van training voorzien

Het verbieden van bewijsmateriaal dat door foltering werd bekomen

Het recht op compensatie en restitutie garanderen

2. VN mechanismen

VN Comité tegen Foltering

VN Subcomité ter Preventie van Foltering

Mensenrechtencomité

Comité inzake de Rechten van het Kind

Comité inzake de Rechten van Personen met een Handicap

Comité inzake de Uitbanning van Alle Vormen van Discriminatie van Vrouwen

2. VN mechanismen

Met een basis in het VN Verdrag:

VN Mensenrechtenraad

VN Speciale Rapporteur inzake Foltering

VN Speciale Rapporteur inzake Geweld tegen Vrouwen

Werkgroep Arbitraire Detentie

VN Vrijwillig Fonds voor Slachtoffers van Foltering

Internationale Juridische Standaarden

C. REGIONALE ORGANISATIES

C. Regionale Organisaties

- Europees Hof voor de Rechten van de Mens
- Europees Comité ter Preventie van Foltering

- Afrikaanse Commissie voor de Rechten van de Mens en de Volkeren
- Afrikaans Hof voor de Rechten van de Mens en de Volkeren
- Comité voor de Preventie van Foltering in Afrika
- Speciale Rapporteur inzake Gevangnissen en Detentieomstandigheden in Afrika

- Inter-Amerikaanse Commissie voor de Mensenrechten
- Inter-Amerikaans Hof voor de Mensenrechten
- Speciale Rapporteur inzake de Rechten van Personen die van hun Vrijheid zijn Beroofd in Amerika.

Internationale Juridische Standaarden

D. INTERNATIONAAL STRAFHOF

D. Het Internationaal Strafhof

Het Statuut van Rome over het Internationaal Strafhof (ICC) werd in 1998 in Rome aangenomen en ging van kracht in 2002.

Het voorziet in de oprichting van het eerste permanente internationale strafhof met de bevoegdheid individuen te vervolgen voor genocide, oorlogsmisdaden, misdaden tegen de mensheid, en agressie, wanneer nationale rechtbanken niet in staat zijn om hen te vervolgen of dit simpelweg niet willen.

D. Het Internationaal Strafhof

- In artikel 7 (1) (f) wordt foltering vermeld als een van de misdaden tegen de mensheid, en de definitie komt sterk overeen met de definitie uit het Verdrag tegen Foltering (art 7 (2) (e)).
- In artikel 8(2) wordt foltering omschreven als een mogelijke oorlogsmisdaad.